

המבחן האמיתי רק מתחיל

סכום ההימור של פגישתם של נשיא ארה"ב טראמפ ומנהיג צפון-קוריאה ג'ונג-און, שהייתה לפנות בוקר, צפוי להיות גבוה מאי פעם. צפון-קוריאה מחזיקה ארסנל נשק גרעיני שיכול לעורר קנאה בקרב האייתולות של איראן, וברשותה אף טילים בליסטיים בין-יבשתיים, המסוגלים להגיע לארה"ב. אין כמעט ספק שביכולתה לייצר עוד משניהם.

טראמפ טוען כי הוא בטוח שיידע מהר מאוד אם יוכל להגיע לעסקה עם קים. הוא רמוז שחתומה על הסכם תביא עימה הטבות כלכליות משמעותיות לצפון-קוריאה, וכי ארה"ב אף עשויה לפתוח שגרירות בפיונגיאנג. קים, מצידו, בכל מקרה רשם הישג מרשים. הן סבו והן אביו שאפו להיפגש עם נשיא ארה"ב ולזכות בלגיטימציה הנובעת ממפגשים אלה, והנה הוא מתקבל כמנהיג בעל שיעור קומה שווה לזה של נשיא ארה"ב, בלי שוויתר עד כה על ברל מיכולותיו הגרעיניות.

כיצד תימדר הצלחה מנקודת מבטו של טראמפ? בתור התחלה באמצעות הסטנדרט שקבע הנשיא עצמו. הוא קרא לפירוק מלא, ניתן לאימות ובלתי הפיך של חצי האי הקוריאני מנשק גרעיני. פירושו של דבר, ויתור של צפון-קוריאה על כל כלי הנשק הגרעיניים שברשותה – שמספרם נאמד בעשרות – ועל יכולתה לפתח פצצות גרעיניות חדשות, כשההנחה היא שביכולתה לפתח שש כאלה מדי שנה. צפון-קוריאה תיאלץ גם להשמיר את הטילים הבליסטיים הבין-יבשתיים שלה ואת הטילים לטווחים קצרים יותר שמסוגלים לשאת ראשי נפץ גרעיניים. יהיה צורך לשלוח פקחים כדי לוודא שאכן נקטה בכל הצעדים הללו לאורך זמן.

האם ניתן להשיג כל זאת בפגישה אחת עם מנהיג צפון-קוריאה בלתי צפוי אף יותר מטרומפ? עם מדינה שהבטיחה פעמים רבות בעבר לוותר על טכנולוגיה גרעינית, ואז הפרה את הבטחותיה? עם מנהיג הרואה בוודאות כנשק גרעיני את פוליסת הביטוח המבטיחה את שרידותו של משטר?

בעת כתיבת שורות אלה איני מאמין שהתוצאות הללו התבררו כבנות השגה בפגישה שהתקיימה הלילה בסניף גפורה ההצלחה, אם תגיע, תהיה מוגבלת הרבה יותר. היא תצריך פתיחה בתהליך ארוך, שיכלול משא ומתן בין דיפלומטים ומומחי גרעין וצפוי להימשך חודשים ואולי שנים. היא עשויה להיות כרוכה במחווה מוקדמת מצד צפון-קוריאה בצורת התפרקות מחלק מתוכנית הגרעין שלה, אך תדרוש, כאמור, מעקב מפורט של פקחים כדי לדעת אם כוונותיה רציניות. מדובר בצעדים הראשונים בלבד במסע ארוך, שיש לבצעם בוהירות.

אני מודאג מהעובדה שטראמפ כה להוט להכריז על ניצחון פוליטי, עד שהוא עלול להתעלם מפרטים אלה. הרי הוא כבר התייחס לנושא הרציני להחריד של המשא ומתן בנושא הגרעיני כאל תוכנית ריאליסטית בטלויזיה. הוא לא הפגין רצון ללמוד את ההיסטוריה או את החומר המסובך, שהם חלק ממשא ומתן זה, והצהיר שאינו זקוק למידה רבה של הכנה.

יחסו חסר הכבוד של טראמפ לבנות בריתה של ארה"ב, כפי שבא לידי ביטוי בוועידת ה-G7, עלול לחזור על עצמו בצורת קרע עמוק מול דרום-קוריאה ויפן. הוא עשוי לעודד את סין להקל את הסנקציות שהטילה על צפון-קוריאה לפני שיבשילו התנאים לכך. טראמפ אף לא הזכיר את עברה של צפון-קוריאה כמדינת המפצה נשק גרעיני, ובכלל זה לסוריה ולאיראן, או את ההפרות המחוררות מצידה של וכויות האדם של אורחיה. אני משתייך למחנה המעורר דיפלומטיה, ולכן אני מקווה שהושגה התקדמות בפסגה זו. אולם דיפלומטיה צריכה להיות מבוססת על עובדות והכנה ראויה, להתבצע באופן רציני ולהיות מציאותית ביחס למה שביכולתה להשיג. בסופו של דבר, התוצאות הן שקובעות. לא נותר לנו אלא לראות אם הדיפלומטיה הגרעינית של טראמפ תצליח לעבור את המבחן.

דניאל ב. שפיר, שגריר ארה"ב בישראל בשנים 2011-2017, עמית מחקר אורח במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS)

האם ניתן במפגש אחד להגיע להחלטה על פירוק מלא וניתן לאימות של צפון-קוריאה מנשק גרעיני? איני חושב כך. אלא שטראמפ כה להוט להכריז על ניצחון פוליטי, שהוא עלול להתעלם מהעובדה שמדובר בתהליך ארוך ומורכב, שצפוי להימשך חודשים ואולי שנים

